

Závěrečná zpráva projektu specifického výzkumu na rok 2014 – zakázka č. 2130

Název projektu: Didaktický výzkum zaměřený na analýzu způsobů výuky francouzštiny na vybraných školách v Hradci Králové. Porovnání efektivity výuky s běžnými a aktivizačními výukovými prostředky.

Specifikace řešitelského týmu

Odpovědný řešitel: Mgr. Anna Třesohlavá

Studenti doktorského studia na PdF UHK:

Studenti magisterského studia na PdF UHK: Bc. Kateřina Boukalová, Bc. Zuzana Polívková

Školitelé doktorandů:

Další výzkumní pracovníci:

Celková částka přidělené dotace: 15700 Kč

Stručný popis postupu při řešení projektu (max. 2 strany)

Výzkum se zabýval zmapováním výuky francouzského jazyka na třech školách v Hradci Králové. Problematika byla rozdělena na dva úseky: nejprve šlo o obecnou analýzu výukového procesu a následně o její prohloubení na poli výukových materiálů, s cílem prokázat efektivitu moderních aktivizačních výukových prostředků.

Nejprve jsme se studentkami stanovily výzkumné otázky a metodologii výzkumu.

První etapu výzkumu provedla pod vedením Mgr. Anny Třesohlavé studentka Bc. Kateřina Boukalová. Výzkum byl založen na kvantitativních i kvalitativních výzkumných metodách: zúčastněné pozorování, dotazníkové šetření mezi studenty a polostandardizované rozhovory s vyučujícími francouzského jazyka. Jádrem práce bylo porovnání výukových procesů, metod a prostředků použitých ve výuce francouzského jazyka. Cílem bylo zmapovat, jaká metodologie je ve výuce francouzštiny na daných školách používána, s jakými učebnicemi, příručkami a jinými zdroji se pracuje a jakými způsoby se na vyučují jednotlivé jazykové prostředky – zejména gramatika, slovní zásoba, fonetika a komunikativní kompetence. Studentka se zabývala i motivací a možnostmi využití francouzštiny mimo povinnou výuku. Výzkumný vzorek tvořili studenti a učitelé z důvodu, že výzkum si kladl za cíl veškerou zkoumanou problematiku nechat zhodnotit oběma kategoriemi. To umožnilo nashromáždění potřebných údajů o názorech učitelů a žáků na jednotlivé aspekty výuky francouzštiny, což přineslo zajímavé závěry, užitečné pro zkvalitňování výuky a prohlubování motivace žáků. Výzkum proběhl mezi dubnem a červnem 2014. Následovala práce na odborném článku, který byl nabídnut redakci odborného recenzovaného časopisu E-Pedagogikum, se kterým jsme již byly v předchozím kontaktu o publikaci článku na dané téma.

Za účelem tohoto výzkumu byl pořízen diktafon.

Druhou etapu výzkumu provedla studentka Bc. Zuzana Polívková. Jedná se o studentku kombinace francouzština – biologie, která je sice řádnou studentkou oboru Učitelství pro 2. stupeň ZŠ -

francouzský jazyk a literatura, ale oficiálně spadá pod PŘF. Studentka se proto vzdala nároků na stipendium a přispívá svou prací na tomto projektu dobrovolně, neboť její diplomová práce je úzce propojena s problematikou projektu a výsledky jejího výzkumu jsou pro závěry celého projektu velmi důležité. Cílem této etapy výzkumu bylo zjistit, jaký mají vliv na učení žáka technické pomůcky při výuce francouzského jazyka. Konkrétně se jedná o studii rozdílů mezi aktivně zaměřenou výukou s pomocí nejmodernějších technologií v porovnání s běžnou výukou bez použití technologií. Výzkum přinesl zajímavá data o tom, jaký má vliv na zapamatování učiva nejmodernější technika, a jak tedy může učitel pomoci dosáhnout u žáků co nejlepších studijních výsledků.

Co se týče metodologie, Zuzana Polívková se nejprve opřela o důkladné studium výukových procesů a rozsahu učiva francouzského jazyka na základních školách a nižších gymnáziích. Následný terénní výzkum se skládal z několika etap. Během první, přípravné, fáze, šlo o vytvoření jednotlivých studijních pomůcek za pomoci programu Smart Board pro použití při práci s interaktivní tabulí. Realizace terénního výzkumu proběhla na třech školách, z nichž dvě byly totožné s předchozím výzkumem (dvě gymnázia a jedna ZŠ). Terénní výzkum byl realizován za použití série několika metod kvantitativního i kvalitativního charakteru: kontrolní test pro žáky, dotazníky pro žáky a učitele, vedené rozhovory a zúčastněné pozorování. Součástí výzkumu byla výuka vybraných témat v testovaných třídách za pomoci interaktivní tabule a programů Smart Board a poté následné prověření učiva, které si žáci z hodiny zapamatovali. Tyto výsledky byly porovnány s výsledky zapamatovaného učiva žáky během běžně vedené hodiny bez pomoci interaktivní tabule.

Projekt splnil svůj cíl, pomohl studentkám realizovat didaktické výzkumy spojené s jejich diplomovými pracemi a přinesl rovněž zajímavé výsledky, které budou publikované na stránkách didakticky zaměřených periodik.

Splnění kontrolovatelných výsledků řešení

Boukalová, K., Polívková, Z., Třesohlavá, A. *Výuka francouzského jazyka z pohledu učitele a žáka: Výsledky výzkumu na školách v Hradci Králové*. Studie je v recenzním řízení periodika E-Pedagogikum.

Polívková, Z., Boukalová, K., Třesohlavá, A. *Interaktivní tabule ve výuce francouzského jazyka*. Studie je v recenzním řízení periodika Cizí Jazyky.

Obě periodika, jimž byly texty nabídnuty, se nachází na seznamu recenzovaných periodik.

Přehled realizovaných výdajů:

- a) osobní náklady: odměna hlavní řešitelce 3000 Kč
- b) stipendia a jejich stručné zdůvodnění: stipendium studentce Bc. Kateřině Boukalové 9000 Kč za zdárné provedení výzkumu a práci na odborném článku
- c) materiálové náklady (výdaje na pořízení drobného dlouhodobého hmotného majetku, nehmotného majetku – software, kancelářské potřeby, ostatní materiál) a jejich stručné zdůvodnění:
 - diktafon 1433 Kč (pro potřeby nahrávání rozhovorů s učiteli)
 - nákup literatury 2 295,70 Kč + kurzové ztráty 39,17 Kč + bankovní poplatky 240 Kč (literatura zaměřená na aktivizační metody ve výuce francouzského jazyka, potřebná nejen pro ukotvení výzkumu, ale dále využitelná i ve výuce didaktiky)

francouzského jazyka. Byla nakoupena literatura přímo od francouzského vydavatele, Presses Universitaires de Grenoble, a to z důvodu příslibení zaslání tří bonusových exemplářů zdarma na základě osobního kontaktu během pobytu ve Vichy)

- d) další náklady (služby, jiné výdaje) a jejich stručné zdůvodnění
- e) náklady nebo výdaje na služby a jejich stručné zdůvodnění
- f) doplňkové (režijní) náklady nebo výdaje v souladu s příslušným řídicím aktem UHK,
- g) cestovné a jeho stručné zdůvodnění.

Povinné přílohy:

- a) kopie publikačních výstupů
- b) výpis z OBD – výsledky publikační činnosti podpořené projektem,
Bude dodán jakmile budou výstupy publikovány.
- c) Výsledovka“ z ekonomického informačního systému Magion – vyúčtování dotace

Datum: 5. 1. 2015

Podpis odpovědného řešitele: